

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 561.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796473509776/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

usedvanlige kundskaber. Deres Nåde kan let forstå, at en, der har studeret i Wittenberg (osv., se flg. note) foruden ved mange gymnasier. Jeg siger, Deres Nåde kan let forstå, at en, der har frekventeret så mange universiteter, må have usedvanlige kundskaber. Er det ikke sandt, nådige frøken? – *Wittenberg (...)* Zerpst: af de byer (og andre lokaliteter), Oldifax opregner, var på komediens tid kun Wittenberg, Helmstad (fejl for: Helmstedt), Prag, Leipzig, Rostock, Königsberg, Nürnberg, Heidelberg, Krakau (Kraków), Tübingen, Frankfurt an der Oder og Kiel universitetsbyer; Uri, Schweiz (vel fejl for: Schwyz) og Unterwalden er de ældste kantoner i Schweiz, uden universiteter; Grabenhagen (fejl for: Grubenhagen), Landau og Zerpst (fejl for: Zerbst) er tyske småbyer uden universitet; universitetet i Frankfurt am Main er fra 20. årh., og nogen Frankfurt an der Mose (vel fejl for: Mose) har aldrig eksisteret! Opregningen synes at bygge på fonetiske og geografiske associationer. – *Et*: kort for: et cetera, lat.: osv.

- 424 *Verzeihen sie mir (...)* *Arithmetica*: ty.-lat.: tilgiv mig, højvelbårne, dydige hr. patron (dvs. velynder)! Betænk, at jeg har holdt over 50 forelæsningsrækker både for snævre og for de snævrere kredse, i praktik, didaktik (dvs. pædagogik), taktik, homiletik (dvs. prædikelære), eksegesi (dvs. bibelfortolkning), etik (dvs. morallære), retorik (dvs. veltalenhed), oratorik (dvs. talekunst), metafysik (se n.t.s. 210), kiromanti (dvs. kunsten at spå ud fra håndfladens linjer), nekromanti (dvs. kunsten at spå ved at fremmane dødes ånder), logik (se n.t.s. 210), «talismanik» (vrøvleord, dannet i overensstemmelse med de omkringstående «videnskaber»; kunsten at bruge talismaner, dvs. amuletter, til magiske formål), retsvidenskab, «parasitik» (ny «vrøvlevidenskab», kunsten at «nasses»), politologi, astronomi, geometri, aritmetik. – *Chronologica (...)* *Practica*: lat.: kronologi (dvs. lære om tidsfølge), horoskopi (dvs. stjernetydning), metoskopi (dvs. kunsten at aflæse en persons karakter el. skæbne af pandens el. ansigtets træk), fysik, både teoretisk og praktisk. – *Über institutiones (...)* *Wissenschaften*: ty.-lat.: om (forskellige navngivne dele af) romerretten, se n.t.s. 119), naturretten (se n.t.s. 270), borgerretten (el. titel på romerretten, se n.t.s. 119), stadsretten, lensretten, folkeretten, «den lille ret» (se flg. note) og lignende videnskaber. – *jus jusculum*: sammensat lat. ord af Oldifax' opfindelse, af jus: ret, lov + jusculum, der dels kan være diminutiv (angivende formindskelse) af jus (altså: »lille ret»), dels kan betyde: suppe! – *Ihro Gnaden (...)* *Kerl ich bin*: ty.: Deres Nåde må ikke forivres sig, jeg er kommet her i god hensigt for at tilbyde min ringe tjeneste, fordi jeg hører, at herren skal have meget at forrette. Når jeg først kommer til forretninger, vil De se, hvad for en karl jeg er. – *Landsmænd*: her: tyskere.